

**Secretariatul Parlamentului
Republicii Moldova**

Direcția generală juridică

A V I Z

**la proiectul de lege pentru modificarea Legii bugetului
asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 nr. 255 din 16
decembrie 2020
(nr.258 din 30.09.2021)**

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și comunică următoarele.

I. *Observații de ordin general și procedural*

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament uzînd de prevederile art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului, contrar cerințelor constituționale prevăzute la art. 131 din Legea Supremă.

2. Proiectul de lege vizează modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 nr. 255/2020, iar potrivit Notei informative alăturate proiectului de lege, scopul de bază al proiectului constă în acordarea unui suport financiar unic în mărimea de 1000 lei pentru beneficiarii de pensii și alocații sociale de stat a căror quantum lunar nu depășește 4000 de lei.

3. Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege ținem să atenționăm următoarele considerente:

- art.30 alin.(1) lit. e) din Legea nr.100/2017 și art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului prevăd că nota informativă la proiectul de lege urmează să cuprindă fundamentarea economico-financiară. Autorii proiectului nu au prezentat o astfel de fundamentare și nici nu au întocmit nota informativă la proiect, conform modelului indicat în anexa nr.1 din legea menționată;

- dosarul de însoțire a proiectului de lege nu corespunde întocmai rigorilor art. 40 din Legea nr.100/2017, astfel întru respectarea prevederilor normei citate supra, acesta urmează a fi completat în modul corespunzător;

-autorul proiectului urmează să asigure efectuarea expertizelor economice, financiare, anticorupție, juridice, iar concluziile expertizelor vor fi expuse în Nota informativă la proiectul de lege, întru respectarea rigorilor reglementate de art. 34 al Legii nr.100/2017;

-potrivit art. 35 al Legii nr.100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, iar după recepționarea raportului de expertiză anticorupție, autorul completează nota informativă la proiectul de lege cu constatările expertizei;

- conform prevederilor art.131 alin.(4) din Constituție, orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sânt acceptate de Guvern, iar alin.(6) al aceluiași articol stabilește că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

4. Referitor la respectarea procedurilor generale privind procesul bugetar precum și privind dreptul de inițiativă legislativă în materie bugetară, atenționăm următoarele considerente:

- în sensul art. 131 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Guvernul elaborează anual proiectul bugetului de stat și bugetului asigurărilor sociale de stat, pe care le supune, separat, aprobării Parlamentului. Această rațiune este determinată în general de competența Guvernului și în special atribuțiile sale în domeniul finanțelor, creditelor, impozitelor, prețurilor și circulației monetare.

- totodată, prin Hotărârea nr.6/2014, Curtea Constituțională a reiterat că limitarea modului de exercitare a inițiativei legislative și condiționarea restrictivă a procedurii legislative în domeniul bugetar are la bază rațiunea competențelor de ordin executiv a Guvernului, care, în virtutea art. 96 din Constituție, asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

Concluzionând, Curtea a relevat că "realizarea principiului separării și colaborării puterilor în stat în domeniul procesului bugetar se exprimă prin delimitarea strictă a competențelor și atribuțiilor ce le revin reprezentanților puterii executive și celei legislative și asigurarea de către legiuitorul constituant a unui echilibru constituțional just, care să tempereze marja largă de apreciere a legiuitorului în domeniul bugetar-fiscal și să asigure posibilitatea efectivă a puterii executive de a exercita competențele constituționale conexe."

De altfel, prin Hotărârea nr.27/2019, cu referire la autoritățile bugetare independente/autonome, Curtea a apreciat din punct de vedere juridic că "în cadrul procedurii legislative speciale doar un singur subiect este abilitat cu elaborarea și înaintarea în Parlament a proiectului bugetului de stat, și anume Guvernul" .

- potrivit regulilor generale stabilite la art.61 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, în cadrul unui an bugetar pot fi efectuate, de regulă, cel mult două modificări ale bugetelor

componente ale bugetului public național, care se adoptă, de regulă, nu mai degrabă de 1 iulie și nu mai târziu de 15 noiembrie, cu excepția cazurilor prevăzute la art.69 alin.(4), iar *procedura de elaborare, prezentare și adoptare a legilor/deciziilor privind modificarea bugetelor sînt similare celor pentru legile/deciziile bugetare anuale* (art. 61 alin.(3) din Legea nr. 181/2014);

- în acest sens, atenționăm că la data de 14.10.2021 Parlamentul a adoptat *Legea nr. 136/2021 pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021 nr. 255/2020 (proiectul de lege nr.250 din 22.09.2021)*, iar reieșind din acest fapt, considerăm că adoptarea proiectului de lege urmează a fi precedat de examinarea tuturor factorilor de risc specifice domeniului de reglementare în vederea neadmiterii unui dezechilibru bugetar.

În concluzie, atenționăm că proiectul de lege a fost înaintat de un subiect care nu deține dreptul de a înainta inițiative legislative în domeniul bugetar, prin urmare proiectul de lege urmează a fi remis autorului.

Șef Direcție generală juridică

Ion CREANGĂ

Ex.E.Dolință
Tel.820-554